

OIKEUSMINISTERIÖ
oikeusministerio@om.fi

Asia: Johtti Sápmelaččat rs:n lausunto saamelaiskäräjälain
muutosta valmistelevalle toimikunnalle

1 LUKU

Saamelaiskäräjälain 1 §:n mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on saamelaisten kotiseutualueella omaa kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto, johon kuuluvia tehtäviä varten saamelaiset valitsevat keskuudestaan saamelaiskäräjät. Jotta tämä itsehallinto toimisi, tulisi saamelaiskäräjillä olla jäsenenä vain saamelaisia.

Voimassaolevan lain 3 §, joka sisältää saamelaisen määritelmän, tulee muuttaa niin, että siinä oleva ns. lappalaiskohta poistetaan (kohta 2). Esimerkiksi saamelaiskäräjien vaalilautakunta on mm. vuoden 2015 vaalien yhteydessä havainnut ja todennut, että vaaliluettelohakemusten ja oikaisuvaatimusten liitteissä esitettiin suoranaisia valheellisia todistuksia esimerkiksi hakijan tai hänen sukulaistensa saamenkielisyydestä. Koska KHO on määrännyt merkittäväksi vuosien 2011 ja 2015 vaaliluetteloihin joukon suomalaisia vastoin saamelaisten tahtoa, tulisi lailla määrätä vaaliluettelopohjaksi vuoden 2007 vaaliluettelo, jota sitten täydennetään.

2 LUKU

Voimassaolevan lain 9 § "neuvotteluveto" tulee kirjoittaa niin, että saamelaisille taataan tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa ko. pykälässä mainittuihin toimenpiteisiin.

3 LUKU

Saamelaiskäräjien kokoonpano tulee pysyttää voimassa olevan lain suuruisena siten, että saamelaiskäräjiin kuuluu 21 jäsentä ja neljä varajäsentä kustakin saamelaisten kotiseutualueen kunnasta.

Hallituksen kokoonpano tulee säilyttää jäsenmäärältään entisellään (3+4), jolloin jäsenmäärä on pariton. Saamelaiskäräjät valitsee keskuudestaan hallituksen, jossa on puheenjohtajan ja kahden varapuheenjohtajan lisäksi enintään neljä muuta jäsentä ja jonka toimikausi on 2 vuotta. Käräjien puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien sekä hallituksen tulee nauttia käräjien enemmistön luottamusta ja luottamusta tulee voida mitata vaalikauden aikana.

LUKU 4

Saamelaisten tulee voida itse päättää siitä, kuka on saamelainen. Tämä tulee toteuttaa alkuperäiskansalle kuuluvan itsemääräämisoikeuden mukaisesti ilman enemmistöyhteiskunnan väliintuloa tai varsinkaan viimeistä ratkaisuvaltaa saamelaisten omassa, koko kansan olemassaolon kannalta tärkeimmässä asiassa. Näin ollen laista tulee poistaa KHO viimeisenä muutoksenhakuasteena.

LOPUKSI

Edellä mainittujen huomioiden lisäksi Johti Sápmlaččat rs huomauttaa, että voimassa olevan saamelaiskäräjälain vaalien toimeenpanemista koskevia kohtia tulee tarkastella uudelleen siten, että nykyisin niissä todetut tekniset ongelmat ratkeavat ja tasavertainen sekä oikeudenmukainen äänestämismahdollisuus toteutuu myös kuntakeskusten ulkopuolella. Yhtenä ratkaisuehdotuksena voisi olla esimerkiksi kiertävä äänestysauto.

Nils-Henrik Valkeapää

Varapuheenjohtaja

Janne Näkkäläjarvi

Sihteeri